Møde den 18/01 - 2010 kl. 10.00 på Grenaa Rådhus
med borgmester Jan Petersen og kommunaldirektør Jesper Kaas Schmidt.
Transitramte borgere: Sigrid Bluhme og bisidder Finn Lorenzen.

Der var afsat 1 time til mødet og tidsplanen holdt næsten.
Sigrid Bluhme medbragte en rød tyk A4 mappe med dokumenter, som flittigt blev fremvist.
Sigrid Bluhme havde udarbejdet en disposition til mødet på 4 A4sider med citaterne m.m.

Kabelforbindelsen, der skal tilslutte havvindmølleparken ved Anholt

Indledning: Borgmester indledte mødet med at nævne el-transmissionssagen fra 1998 med en ny række højspændingsmaster, hvor resultatet heldigvis blev, at strømmen kom i jorden.

Sigrid Bluhme indledte mødet med at gennemgå den rundsendte pjece fra november 2009 incl. det medfølgende brev af direktør Peter Hjulmann Nielsen.

SB læste op fra brevet:
'Vi håber, at debatoplægget giver den fornødne information om projektet på nuværende stade, og hvad det kommende kommuneplantillæg kommer til at handle om. Norddjurs kommune og Energinet.dk står gerne til rådighed for at svare på yderligere spørgsmål.' Planloven nævnes. 'Kommunalbestyrelsen gennemgår indsigelserne, før planen eventuelt justeres og vedtages endeligt.'
SB refererer fra pjecen*, at planlægningsarbejdet skal følge planloven og kommunen skal sikre plangrundlaget for kabelforbindelsen til den af Folketinget vedtaget Anholt Havmøllepark.*

Pjecen, der er udarbejdet af Norddjurs Kommune og Syddjurs Kommune, blev brugt som afsæt til at fremkomme med hård kritik af fejl og mangler i denne:

Bygherren, Energinet.dk, havde på daværende tidspunkt ikke indsendt en ansøgning og derfor var der heller ikke godkendt noget som helst om ilandføringsanlægget. Derfor var det direkte forkert at skrive i pjecen, at følgende forhold var afklarede:

1. Ilandføringsanlægget til Anholt Havmøllepark skal etableres som en vekselstrømsforbindelse og ikke som en jævnstrømsforbindelse.
2. Kablet føres i land ved Grenaa og skal tilsluttes ved Trige.
3. Ilandføringsanlægget kommer til at bestå af en transformerplatform
4. 1 stk. ca. 30 km langt søkabel
5. 1 kabelstation i industri- og erhvervsområdet ved Grenaa Havn
6. 1 nedgravet landkabel på ca. 60 km
7. 1 industrianlæg ved den bestående station i Trige
8. Projektet er blandt andet en forudsætning for, at Danmark fremover kan transportere strøm fra en større mængde vindkraft
9. Tidsplanen er uklar. Det fremgår IKKE af denne, hvornår kommunen ville godkende et tillæg til kommuneplanen. Direkte adspurgt, så svarede Jan Petersen, at der ikke skulle godkendes et tillæg til kommuneplanen i marts- april måned i år. Det fremgik af tidsplanen, at Norddjurs Kommune først ville godkende et tillæg til kommuneplanen i oktober måned i år.
10. Indsigelsen skal indsendes senest den 16. december (årstal mangler)
11. Et af målene med idéfasen er, at den enkelte lodsejer og nabo til ledningen, der bliver berørt af projektet, får mulighed for at stille spørgsmål til projektet og mulighed for at komme med forslag og idéer til emner, som ikke ligger fast på forhånd.

Sigrid Bluhme ville gerne have svar på, hvilke idéer og forslag man kunne komme med, da alt var fastlagt på forhånd. Det kunne der ikke svares på. SB foreslog farven på kablet, med det var underordnet, når kablet alligevel skulle i jorden. Jan Petersen mente, at man kunne rykke kablet inden for tracéet, men hertil svarede Sigrid Bluhme, at der var udlagt et overordentligt bredt tracé, 1 km bredt, og SB kunne ikke af Energinet.dk få svar på, hvor kablet skulle ligge, så her var det heller ikke muligt at komme med noget input!

Sigrid Bluhme ville gerne have en forklaring på, hvad det betød, når der i tidsplanen stod, **"Politisk behandling af forslaget"** i marts -april måned? Det kunne hverken Jan Petersen eller Jesper Kaas Schmidt redegøre for, da Energinet.dk ikke havde indsendt en ansøgning til ilandføringsanlægget og derfor forelå der heller ikke en godkendelse til projektet. Man kan jo ikke behandle et forslag, når der intet findes!
Af tidsplanen fremgår det også, at **Behandling af indsigelser og forslag** finder sted i august måned. Sigrid Bluhme ville gerne have at vide, hvilke forslag der skulle behandles. Hun fremviste kvittering af 15/12-2009 på at have afleveret en indsigelse fra foreningen 'Bevægelsen for Miljøvenlig Eltransmission' på 4 sider uden af denne fandtes i en udleveret aktliste! SB læste højt fra indsigelsen, som på det kraftigste vendte sig mod Energinet.dks nye vekselstrømsforbindelse, sådan som den fremgik af pjecen. Jan Petersen lovede at ville undersøge sagen. SB nævnte også en 5 dage for sendt indleveret indsigelse og pudsigt nok, var det den eneste indsigelse, som lovpriste projektet! Burde en for sent indleveret indsigelse godtages? Det ville SB også gerne vide. SBs indsigelse med kvittering på 38 sider fremvistes.
Af tidsplanen fremgår det også, at '**Endelig vedtagelse**' finder sted i oktober måned. Det forklarede Jan Petersen sådan, at det var vedtagelsen af et godkendt ilandføringsanlæg, der skulle godkendes med et kommuneplantillæg.
Helt ærligt: Hvad kan lodsejerne have indflydelse på? Hvad ligger IKKE fast på forhånd? Det ville Sigrid Bluhme gerne vide! Den demokratiske indflydelse kan ligge på et meget lille sted.

Sigrid Bluhme fremlagde dokumentation for direkte fejlagtige oplysninger i pjecen:
Vedr. punkt 8, så er projektet IKKE en forudsætning for, at vi fremover kan transportere strøm fra en større mængde vindkraft. Det er direkte forkert at skrive sådan. SB fremviste Energistyrelsens "Kabelhandlingsplan 2008" fra 23. september 2008, hvor det fremhæves, at Anholt Havmølleparken er samfundsøkonomisk en god investering og læste højt fra Energistyrelsens Kabelhandlingsplan: *"Placeringen kræver formegentligt en stations-udvidelse, men ikke egentlige netforstærkninger på land."* s.13/20. Det kunne ikke forklares, hvordan et 60 km langt vekselstrømskabel i et nyt tracé ikke tilhørte kategorien netforstærkninger! SB mente ikke, at Energistyrelsen kunne godkende en ny kabelforbindelse, når selvsamme Energistyrelse kort forinden havde udgivet en publikation om, at der allerede var så rigelig med transmissionskabler til den nye havmøllepark i Kattegat.
Pressemeddelelse fra Klima- og Energiministeriet af 26.08.2008 nævnes, at *"Placeringen mellem Anholt og Djursland er velvalgt, fordi der er mulighed for at slutte vindmøllerne stort set direkte til et eksisterende el-net. Det betyder, at vindmøllerne kan komme op hurtigere."*

Behovet for evt. nye eltransmissionsforbindelser ?

- Ovenfor er nævnt Energistyrelses vurdering af behovet.
- Jeg nævnte min egen indsigelse, som ikke levnede nogen plads for yderligere behov for flere transmissionsforbindelser. Jeg gennemgik det allerede etablerede transmissionsnet til Grenaa, som forsynes af 3 x 60 kV luftledninger. Dette net er elselskabet NRGí ansvarlig for, og derfor har jeg bedt om aktindsigt, men uden resultat. SB nævnte, at så snart SB bad om at få aktindsigt i talmateriale, der belyser effektoverførsler, så får jeg ingen aktindsigt. SB beklagede at måtte bruge gamle tal fra 1998 for at dokumentere, at nye kabelforbindelser var så inderlig overflødige. Hver af disse 60 kV-luftledninger har en effektoverførsel på hver ca. 27 MW og sammenlagt ca. 85,5 MW og Grenaas behov er ca. 33 MW (Grenaas

kraftvarmeværk er på 18 MW). SB nævnte, at ifølge kabelhandlingsplanen fra 1995 skal disse luftledninger fjernes og erstattes med kabler. Sådanne 60 kV kabler har i dag en effektoverførsel hver på 65 MW eller mere. SB nævnte, at hun som repræsentantskabs-medlem i NRGí havde talt med direktør Søren Sørensen, der mundtligt havde lovet at udarbejde et forslag til kabelplan i efteråret 2010.

- Energinet.dk udtaler sig også om behovet i Anlægsrapport 2008/09, som fremvises. Nettilslutning til havmøller ved Anholt kan ske på 3 forskellige måder. Igen står SB for højtlæsning. For det første: To parallelle 150 kV-kabelforbindelser tilsluttet 400 kV-nettet i et elknudepunkt. Disse kabler har siden år 2000 ligget klar til at blive brugt til det, som de er designet til: At transitere strøm ind i det overordnede net. Det er en velafprøvet teknologi fra Horns Rev 1 og 2. For det andet: Et 220 kV-kabelforbindelse tilsluttet 400 kV-nettet. Denne teknologi er helt uprøvet og rummer den fare, at en kabelfejl kan medføre en langvarig udkobling af hele havmølleparken. For det tredje: En HVDC-VSC jævnstrømsløsning. Denne løsning giver driftsmæssige fordele med spændingsregulering til den meget uforudsigelig vind-el. Kablerne er billigere end vekselstrømskabler og så er energitabet i jævnstrømskabler væsentligt mindre sammenlignet med vekselstrømskabler. Videre fortæller SB: Denne, for Energinet.dk nye teknologi, etableres i et nyt udvekslingskabel mellem Danmark og Norge og det er også en forudsætning ved etablering af offshore møllerne på Krigers Flak. Den skal også bruges i Cobra Cables, som Energinet.dk har fået EU midler, mere end 600 mio. kr., til at etablere fra Horns Rev 2 til Holland. Teknologien er velkendt fra 1990 og vi venter bare på, at Energinet.dk kommer i gang som anbefalet i publikationen fra Ea Energianalyse a/s med navnet: **50 pct. vindkraft i Danmark i 2025**
- **en tekninsk - økonomisk analyse** hvor det hedder: *"Det vurderes muligt at etablere ca. 2.250 MW havmøller og 3.500 MW landmøller, uden at der er behov for at forstærke det overordnede eltransmissionsnet med luftledninger. Ilandføringen af elektriciteten fra nye havmøller foreslås som hovedregel at ske gennem nye jævnstrømskabler frem til stærke knudepunkter i transmissionsnettet."* Og videre hedder det: *"Hovedfilosofien i de løsninger, der er valgt, er så vidt muligt at anvende kabelløsninger i form af højspændt jævnstrømsteknik, såkaldt HVDC-VHC, til at føre strømmen i land fra parkerne og frem til de eksisterende knudepunkter i nettet. Stærke er Landerupgaard station i Jylland og Bjæverskov på Sjælland." "Danmarks årlige netto-eleksport er 10-11 TWh højere i 50pct. vind scenariet i 2025, især til Sverige."* Jan Petersen ville vide, hvad SB havde imod, at vindmøllestrømmen blev eksporteret, hvortil jeg mente det var en god ide, at den finansierede vores velfærd. Med den yderligere mulighed for eksport, så svarede den i mængde næsten til hele Danmarks samlede behov for el! Vi var helt enige om, at vi under ingen omstændigheder ville have A-kraft og som SB sagde, så hellere 1000 møller på havet, hvor ingen kunne høre larmen. SB nævnte, at det var frygteligt som møllerne larmede i Bønnerup Havn og så stod lystfiskerne i den støj og fiskede! SB nævner, at Jens Christian Hygebjerg afviser af bruge de bestående 170 kV kabler, fordi de er bange for graveskader. SB afviser det argument, da der er så rigeligt med nedgravede kabler, som bliver lokaliseret i forbindelse med nedgravning af jordforbindelser. Derudover fremvistes en mail fra JCH af 11/12-2009, hvor han påstår, at de 2 x 170 kV-kaber fra år 2000 afgiver varme som begrundelse for, at de kun har en effektoverførsel på 120 MW hver! SB supplerede med, at ethvert kabel med en elektrisk overførsel afgiver varme, men når kablet er nedgravet på Djursland, så kan det ikke overføre 200 MW, nem nok når de selvsamme kabler er nedgravet i Vestjylland. Det argument holder ikke i Landsretten.

SB efterlyste **plangrundlaget** for en beslutning om, at kommunalbestyrelsen kan godkende et tillæg til kommuneplanen. Det oplystes, at det ikke fandtes. SB nævnte, at de oplysninger som forelå, var helt uacceptable.
SB sagde på grund af manglende aktindsigt:
"Hvordan kan kommunen gå i gang med plangrundlaget uden en godkendelsen foreligger ?

Hvad er grundlaget for, at Kommunen kan beslutte et tillæg til kommuneplanen udfærdiget?
Hvem har beslutningskompetancen og hvad er grundlaget for at træffe denne beslutning ?"
Ingen svar.

Jan Petersen nævnte, at ilandføringsanlægget kunne godkendes med et direktiv eller efter elloven??.
SB supplerede, at det var rigtigt og man brugte direktivet, når behovet ikke kunne dokumenteres som eksempelvis med KONTEK-forbindelsen, som er en 116 km langt nedgravet 400 kV-jævnstrømskabel på Sjælland. Hvis behovet ikke kan dokumenteres, så hedder det jævnstrømsforbindelse som anbefalet i rapporten fra Ea Energianalyse.
SB fremlagde også kort fra Energi Danmark, april 2008 bilag 3, Eksisterende eltransmissionsnet, som foruden eksisterende net, viste nye netforbindelser til offshore møllerne med et DC-kabel eller som et AC-kabelforbindelse (DC er jævnstrøm). Alle kortene fra Energinet.dk, som Finn Lorenzen fremlagde, havde det til fælles, at ilandføringen skete langt væk fra Grenaa, så kablet på land var kortest muligt frem til Trige. Alle kortene viste også en allerede 2 x 150 kV-forbindelse fra Grenaa til Trige (elknudepunkt). Jan Petersen nævnte, at han ikke var tekniker og SB supplerede med, at SB havde lært at læse indenad.
Fra Energinet.dks hjemmeside fremlagde Finn Lorenzen en publikation om Magnetfelter og her står sort på hvidt, at der er magnetfelter omkring alle elektriske anlæg, altså også når de er i jorden. SB nævnte, at der sundhedsmæssigt ikke var nogen forskel på, om det var vekselstrømsluftledninger eller vekselstrømsjordkabler. Det var alene synet som forskel. Alle levende celler påvirkes negativt af magnetfelter. I modsætning til vekselstrøm så er jævnstrømfelter helt uden risici, som det nævnes i den fremlagte Energinet.dk publikation. SB omtalte en af knap 30 mastehistorier fra hjemmesiden www.elijorden.dk, hvor Rigshospitalet havde anbefalet en kræftramt at fraflytte sig hus, som lå i et vekselstrømsmagnetfelt og efterfølgende blev huset jævnet med jorden. SB fastholt, at vi skal vælge jævnstrøm, fordi menneskers sundhed har 1. prioritet.

Området fik i år 2000 nedgravet 2x170 kV vekselstrømskabler som SB fremviste godkendelsen for blive etableret. SB oplyste, at disse kabler var identiske med transmissionkablerne som anvendes fra offshore mølleparkerne Horns Rev 1 og Horns Rev 2. SB var indtil videre blevet nægtet aktindsigt hos Energistyrelsen i ansøgningen til disse kabler. Da Anholt Havmøllepark er på 400 MW er den dobbelt så stor som Horns Rev 2 og derfor skal ilandføringsanlægget også have den dobbelte effektovrførsel. SB kritiserede, at man allerede i år 2000 havde lavet et ilandføringsanlæg til en havvindmøllepark, som end ikke lå på tegnebordet dengang. Jan Petersen mente det var i orden, at transmissionen kom længe før den skulle bruges, mens SB argumenterede for, at teknologien hele tiden blev forbedret, så ingen kunne sige om de allerede nedgravede kabler ikke ville være forældede, når og hvis de engang skulle bruges. [[Man bygger jo heller ikke et hus et årti før det skal bruges, da ændrede krav i miljøreglerne kan gøre huset forældet inden ibrugtagnings-tidspunktet]].

SB fremviste mails fra Energinet.dk, som Jan Petersen kaldte 'spids' og derfor nærlæste:

"Jeg kan oplyse at Energinet.dk har hjemmel i loven til at ekspropriere til det aktuelle anlæg." Mail fra Jens Christian Hygebjerg (JCH) 18/12 - 2009
SB argumenterede for, at der på nuværende ikke var indsendt en ansøgning til et ilandføringsanlæg og derfor var der heller ikke noget anlæg at godkende, så derfor var der intet anlæg Energinet.dk kunne ekspropriere til med henvisning til hjemmel i loven.

"Det bliver et enkelt 220 kV system." Mail fra JCH 18/12-2009
SB nævnte, at Energinet.dk agerer som om 'de alene vide og hold k... og gør som vi siger.' På mødet med JCH den 9/12-2009 lovede vi at informere hinanden, hvis der kom nye oplysninger. Da jeg er blevet tilbageholdt oplysninger, så har jeg via gode venner fået interessante oplysninger om kabelforbindelsens karakter og derfor selv provokeret til, at JCH på et tidligt tidspunkt meldte ud, at

det handlede om den dårligst tænkelige løsning med et 220 kV kabel i et helt nyt tracé, som Energinet.dk vil forsøge at gennemtrumfe.

"Vi forventer at sende ansøgningen, når kommuneplantillæggene er godkendt i Norddjurs- og Syddjurs Kommune samt Århus Kommune medio 2010." Mails fra JCH 4/01-2010.
Denne mail er særdeles interessant, fordi den ikke er harmoniseret med tidsplanen sådan som Jan Petersen og Jesper Kaas Schmidt tidligere på mødet slår fast: At der kommer ikke nogen godkendelse af ilandføringsanlægget med et tillæg til kommuneplanen før engang i oktober måned.

"Det er en sagsgang, som er aftalt med de myndigheder, der skal godkende anlægget efter lov om Energinet.dk." Mail fra Flemming Wibroe, direktionssekretær i Energinet.dk den 12/12-2010.
SB nævnte, at Energinet.dk tilsidesætter Lovgivningen ved at indgå "lokumsaftaler" med bevilgende myndigheder.
Ifølge denne udtalelse skal Energinet.dk IKKE fremvise en godkendelse for anlægget, men først efter at kommunerne har godkendt et tillæg til kommuneplanen.
Jan Petersen og Jesper Kaas Schmidt sagde samstemmende, at de ikke ville rette ind efter Energinet.dks 'lokumsaftale.'

En intern mail havnede på mit skrivebord fra
Helen Rosager, kultur- og udviklingschef i Norddjurs Kommune:
Heraf fremgår, at Jesper Kaas Schmidt, Kim Bruun Nielsen og Jette Simonsen alle skal informeres, så *'vi skal have borgmesteren forklaret, hvorfor Sigrids forslag ikke kan lykkes.'* Helen Rosagers mail af 17/12-2009. SB kritiserede Helen Rosager for at have en anden dagsorden.

På forespørgsel fra Jan Petersen oplyste SB, at advokat Helle Carlsen (H) fra Esbjerg er advokat på sagen for SB. SB forklarede, hvorfor valget faldt på Helle Carlsen. Jan Petersen nævnte, at han kendte Helle Carlsen fra tidligere, hvor hun i Folketinget havde haft foretræde for politiske udvalg.

SB sluttede med at slå fast, at:
Ilandføringstransmissionen løses ved brug af de bestående 170 kV kabler eller ved brug af **jævnstrømskabler HVDC VSC** i samme tracé, som der allerede er etableret.

Borgmester Jan Petersen slog fast, at han var her for at varetage borgernes interesser og det var hans fornemste opgave. Det måtte der ikke herske den mindste tvivl om. Sagsbehandlingen skulle følge planloven.

Vi blev enige om, at SB skriver referatet og det kommer til gennemsyn hos Jan Petersen, inden det lægges ind på hjemmesiden www.elijorden.dk .
Referatet er gennemlæst af bisidder Finn Lorenzen og fundet det i orden.

Referent: Sigrid Bluhme
Skindbjerg, den 19. januar 2010

Kommunaldirektørs bemærkninger og
Kommuneplantillæg findes i forlængelse af mødereferatet.

Kære Sidrig Bluhme

Der er flere sætninger som ikke er korrekte, og vi finder ikke referatet dækkende for hvad vi har sagt.

Jeg vedlægger en beskrivelse af begrundelsen for udarbejdelse af kommuneplantillæg. Derudover kan jeg oplyse, at kultur- og udviklingsudvalget behandler de bemærkninger som er indkommet i føroffentlighedsfasen i februar.

Det forventes, at forslag til kommuneplantillæg behandles i udvalget i april eller maj måned 2010, således det kan vedtages af kommunalbestyrelsen til september. Inden vedtagelsen er der gennemført en offentlig høring. Denne proces kan du følge med i på www.norddjurs.dk hvor dagsordener og referater fra fagudvalget og kommunalbestyrelsen forefindes.

Venlig Hilsen

Jesper Kaas Schmidt

Kommunaldirektør

Dato: 19.01.2010
Reference: Mette Behrmann
Direkte telefon: 89 59 40 83
E-mail: msb@norddjurs.dk
Journalnr.: 09/33

Kommuneplantillæg vedrørende Anholt havmøllepark

Kommuneplanpligten omfatter de emner, der er beskrevet i planlovens §§ 11a, 11b og 11c. Disse bestemmelser indeholder således sammen med bestemmelserne i planlovens § 11, mindstekravene til kommuneplanens indhold. Af kommuneplankataloget (§11a) fremgår de 19 emner, som kommunen har **pligt** til at udarbejde retningslinjer for. Af punkt 5 fremgår Beliggenheden af tekniske anlæg.

Af "Vejledning om kommuneplanlægning" fremgår det, at *"Der ikke er krav om at reservere arealer til kabelforbindelse, men det kan være hensigtsmæssigt"*.

Kommunerne har således ikke pligt til at optage arealreservationer til kabelprojekter, men flere kommuner finder det hensigtsmæssigt. Den primære grund er, at offentligheden - enkeltpersoner, foreninger, virksomheder mv. - dermed får mulighed for at få indflydelse på planlægningen og dermed den fremtidige arealanvendelse i byerne og det åbne land.

I forbindelse med tilslutning af havmølleparken ved Anholt blev det drøftet om der skulle udarbejdes kommuneplantillæg eller om kommunerne (Norddjurs, Syddjurs og Århus Kommuner) blot ville give de nødvendige dispensationer/tilladelser iht. anden lovgivning. Norddjurs Kommune fandt, at det var hensigtsmæssigt, at udarbejde et kommuneplantillæg for projektet grundet projektets omfang og udstrækning. Det samme gjorde Syddjurs og Århus Kommuner.